

Lokale overheden & energietransitie: Agents of change

27/03/2019 – Klimaatevent Meetjesland
Wouter Cyx

Kelvin Solutions
energy in progress

Sessie-vragen

1. Voor welke uitdaging staan we op vlak van energie?
2. Welke transitiepaden zijn mogelijk?
3. Welke barrières moeten we overwinnen?
4. Welke rol kunnen lokale overheden spelen?

Enkele argumenten voor een energietransitie

Klimaatverandering

Luchtkwaliteit

Leveringszekerheid

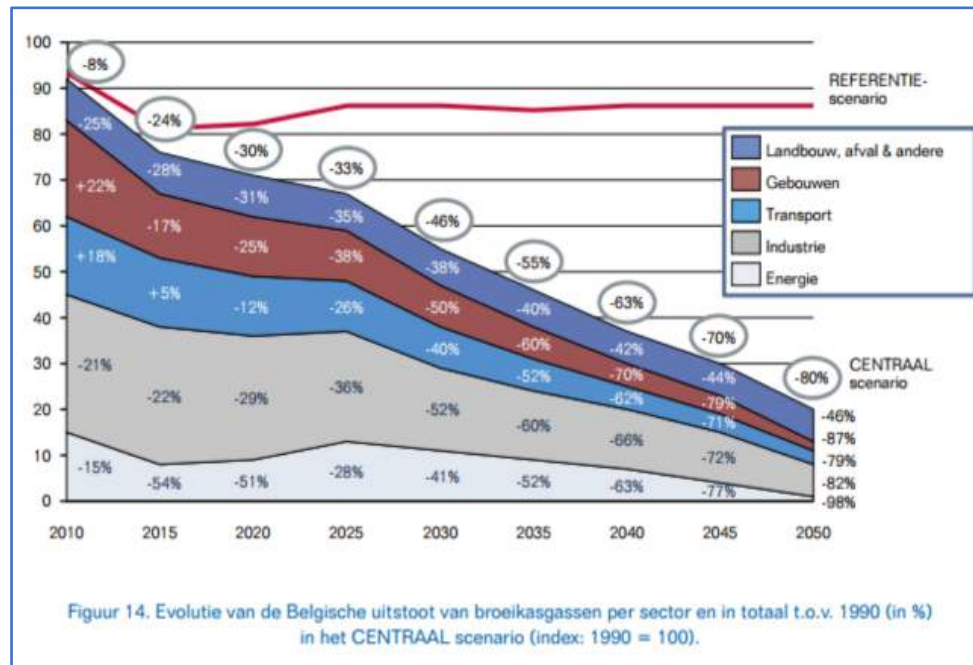
Energie-afhankelijkheid

Interne Economie

Waarop heeft deze uitdaging betrekking?

Wat betekent dit echt? Een voorbeeld a.d.h.v. onze huishoudelijke warmtevoorziening vandaag...

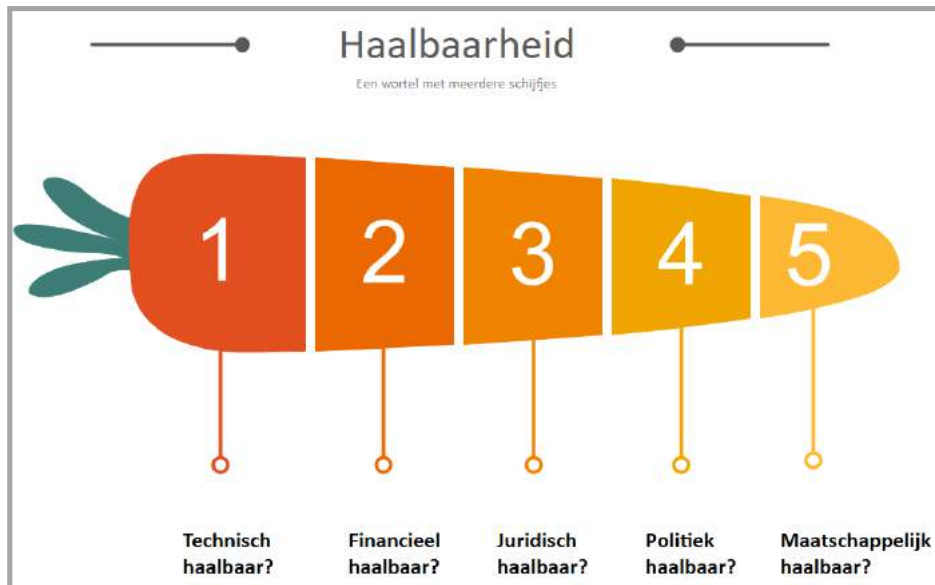
Waar zijn de warmtepompen, warmtenetten en biomassaketels ?

Streefcijfer Meetjesland:
30 * 6000 weh. te
verduurzamen per jaar

Bron: VITO - energiebalans Vlaanderen 2014 op ca. 2,7 milj. huishoudens

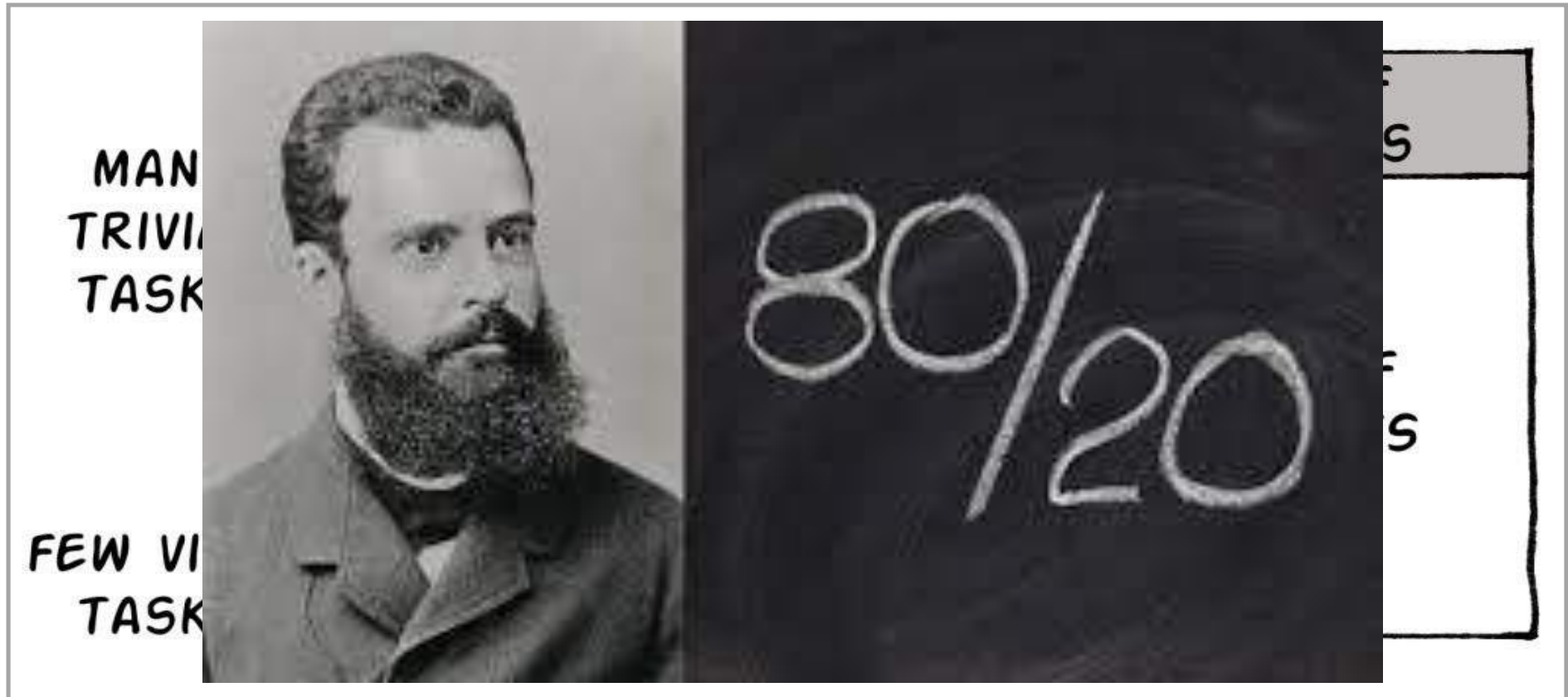
Barrières voor duurzame energie

Supply-Side Barriers	Demand-Side Barriers
<i>financial-economic</i> <ul style="list-style-type: none"> development costs (transaction costs) initial costs (equity capital, investment prioritisation, payback time) operating costs (maintenance costs, taxes, regulatory costs / land use taxes) 	<i>financial-economic</i> <ul style="list-style-type: none"> initial costs (investor-user-dilemma, payback time, net-additional costs, product life cycle, opportunity costs) operating costs (maintenance costs, energy tariff, taxes)
<i>institutional-structural and market oriented</i> <ul style="list-style-type: none"> infrastructure regulations technology suitability policy framework (see Holländer et al. 2016) multi-stakeholder issues 	<i>institutional-structural and market oriented</i> <ul style="list-style-type: none"> energy demand building stock policy framework (see Holländer et al. 2016) separation of expenditure and benefit multi-stakeholder issues
<i>perceptual-behavioural</i> <ul style="list-style-type: none"> bounded rationality trained workmen 	<i>perceptual-behavioural</i> <ul style="list-style-type: none"> uncertainties knowledge / awareness gaps trained workmen risk and loan aversion

(bron: EU-onderzoek ProgRESheat-project)

Barrières voor duurzame energie: tijd voor nuance!

Drempels en uitdagingen voor de gebouwde omgeving

**Eindprijs van
fossiele
brandstoffen en
elektriciteit**

**Ruimtelijke
versnippering**

**Gebrek aan
draagvlak**

**Het renovatie-
dilemma van de
mede-eigendom**

**Het renovatie-
dilemma van de
private verhuur**

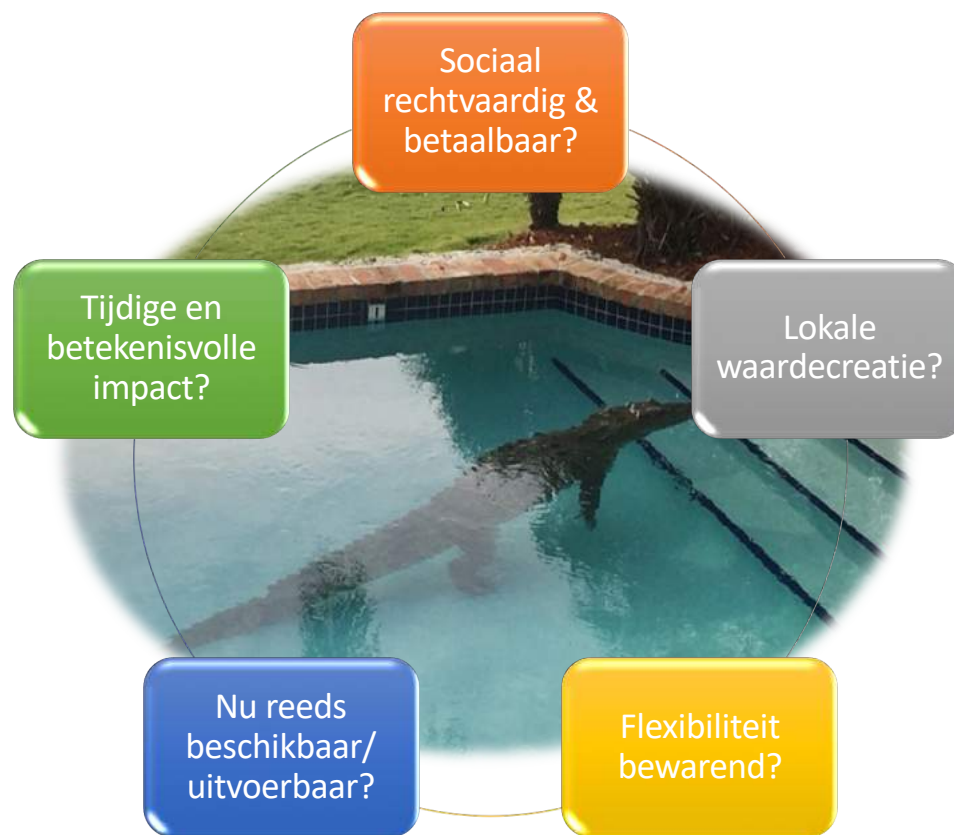

**Gasdistributie-
netten als
remmende
voorsprong**

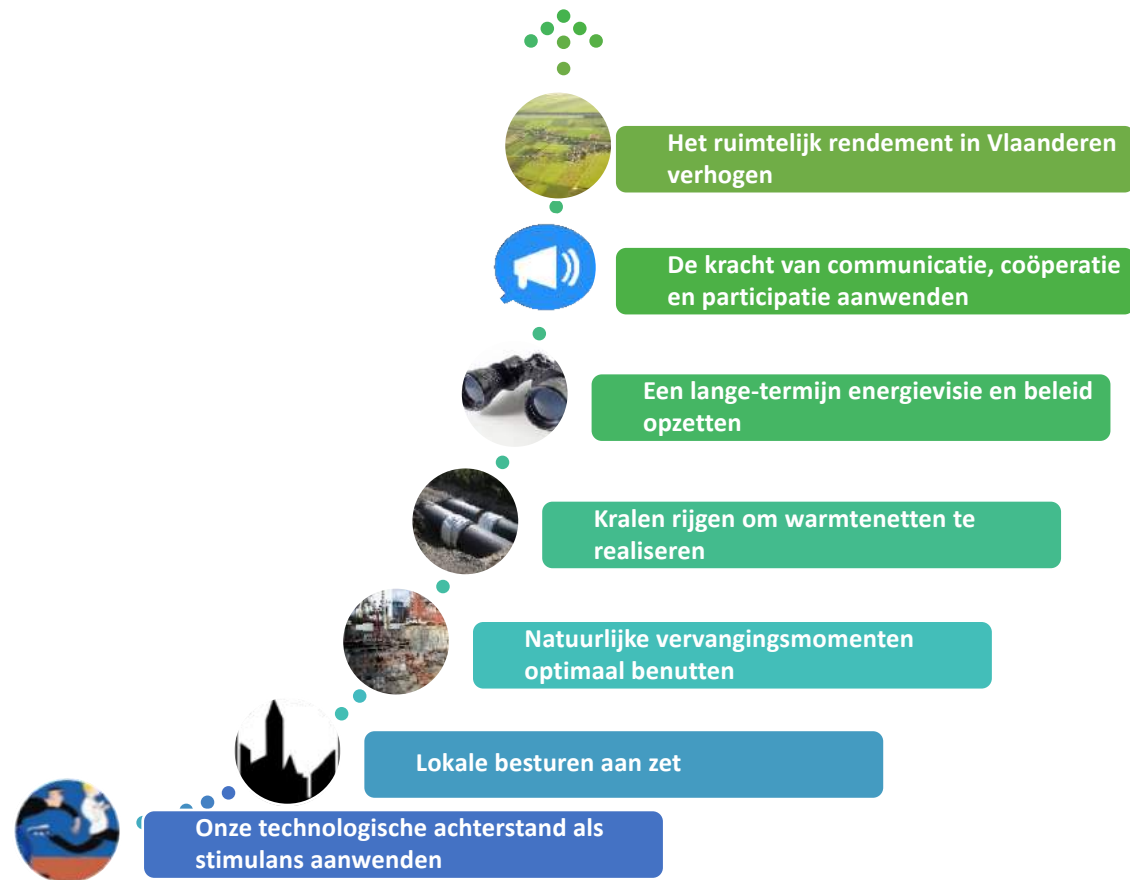

Erfgoed

Mogelijke randvoorwaarden voor projecten

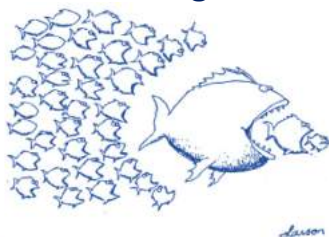
Strategieën en kansen voor een duurzaam gebouwde omgeving

Waarom lokale besturen?

Lokale besturen zijn hét niveau bij uitstek voor de energietransitie!

Subsidiariteit: beleid dicht bij de burger!

Het gemeentelijk belang

Bestaande bevoegdheden

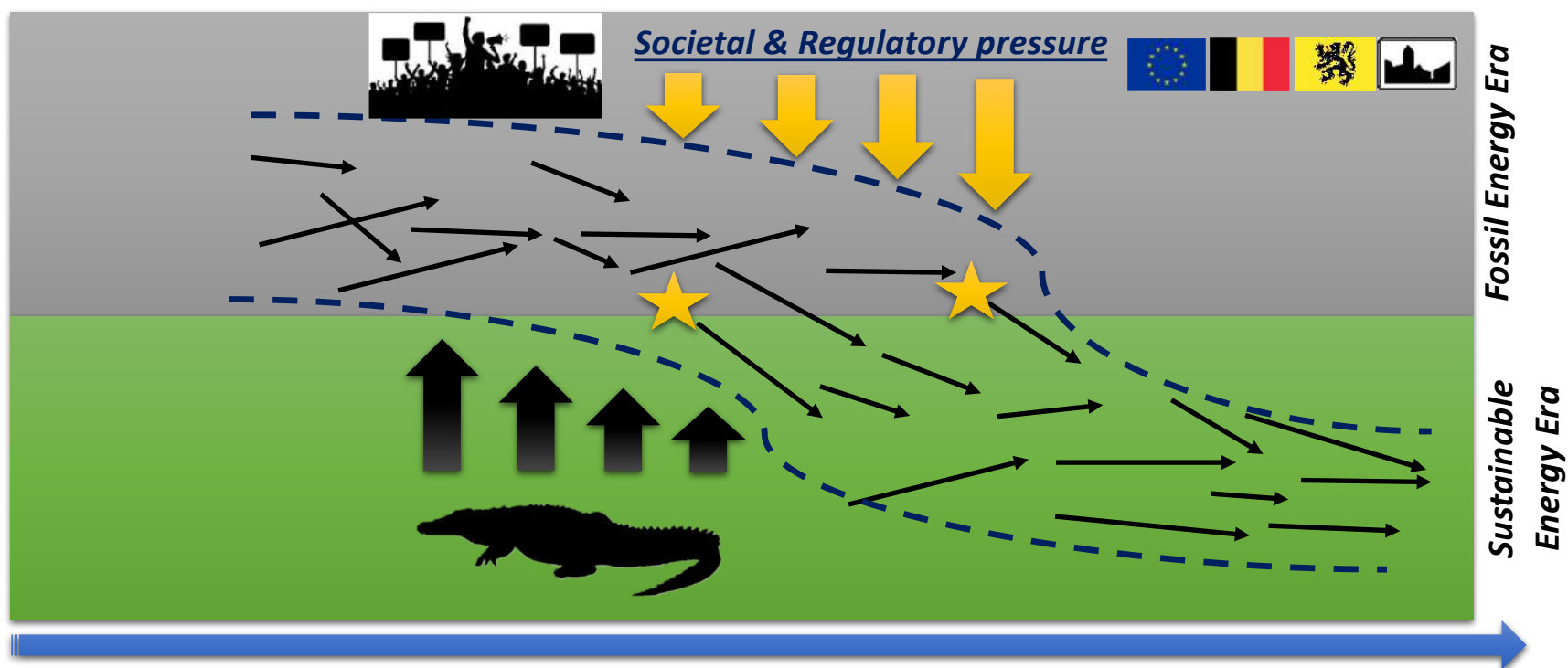
Herkenbare schakel tussen staat en straat!

Bron: Realising local government visions for developing district heating: Experiences from a learning country; Ruth E. Bush et al.; 2015

Waarom lokale besturen?

Het lokale bestuur als *steemactor* en als *agent of change* (★)

Enkele vaststellingen over lokaal klimaatbeleid

Ambitieuze
retoriek

Groeiende
aandacht
klimaatprojecten

Groeiend aantal
lokale partners

Bron: "Cities and the Governing of Climate Change"; Harriet Bulkeley; 2010

Enkele vaststellingen over lokaal klimaatbeleid

Vele (lokale) overheden **slagen er **niet** in om op te leveren wat wordt geambieerd in het lokale klimaatbeleid.**

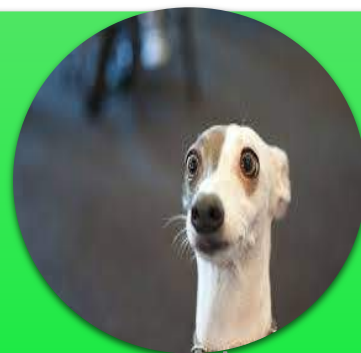

Bron: "Cities and the Governing of Climate Change "; Harriet Bulkeley; 2010

Wat loopt er mank?

Lokale
klimaatafdelingen:
Marginaal gegeven

Lokale
bevoegdheden en
macht:
Onvoldoende

Bovenlokale druk
voor verandering:
Onvoldoende

Bron: "Cities and the Governing of Climate Change"; Harriet Bulkeley; 2010

Waarom lijkt lokaal klimaatbeleid nog al te vaak op morrelen in de marge?

De inherente complexiteit van vele klimaatprojecten die vaak ook kampen met marktfalen

Institutioneel capaciteitsprobleem: te kleine gemeenten → Gebrekkige opbouw kennis en slagkracht

Verkokering: klimaatbeleid (=transversaal) → Vaak herleid tot “omgevingsbeleid” (=sectoraal)

Nood aan cash, personeel & expertise → Overstijgt de gemeentelijke mogelijkheden

Cultuurprobleem: Nood aan verandering? → Akkoord, maar... toch niet door ons, nu of hier zeker!?

Bron: “Cities and the Governing of Climate Change”; Harriet Bulkeley; 2010

Wat is er dan wel nodig?

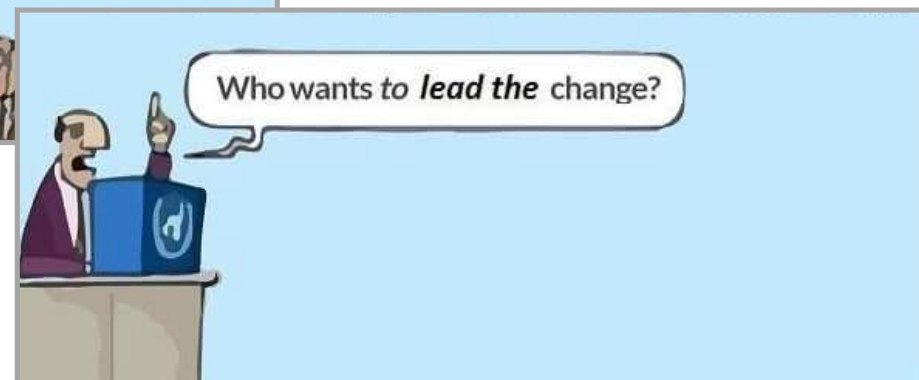
- Klimaatplan 2020: De voorproever!
- **Klimaatplan 2030 – 2050: Let's get the party started!**

- Tijd voor **emancipatie van het gemeentelijke klimaatbeleid**

Waarom lijkt klimaatbeleid nog al te vaak op morrelen in de marge?

Welke houding is er dan nodig om **lokaal klimaatbeleid te doen kleven**?

1)

Framing: van klimaatbeleid naar een welvaartsbeleid

2)

Lokaal klimaatleiderschap & ondernemerschap binnen & buiten beleid!

3)

Consequente doorvertaling in de organisatie en beleid

Bron: "Cities and the Governing of Climate Change"; Harriet Bulkeley; 2010

Welke rol kunnen lokale besturen opnemen?

Handhaver

Kadersteller

Deelnemer

Inspirator

Verbinder

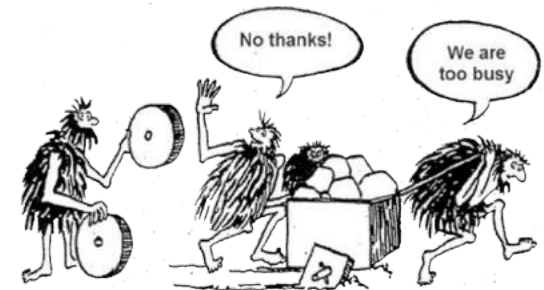
Facilitator

Bron: Evaluatierapport Nederlandse city Deals

Hoe verder?

- Bestuurskracht is geen binaire keuze **WELLES**/ **NIETES** maar een continuüm
- **Enkele adviezen:**
 1. **Bouw aan de bestuurlijke basis (klimaatplan) & concretiseer de basis (ruimtelijke energievisie en energie-beleidsplan)**
 2. **Responsabiliseer en laad het thema op in de organisatie**
 3. **Inspireer je & werk samen**

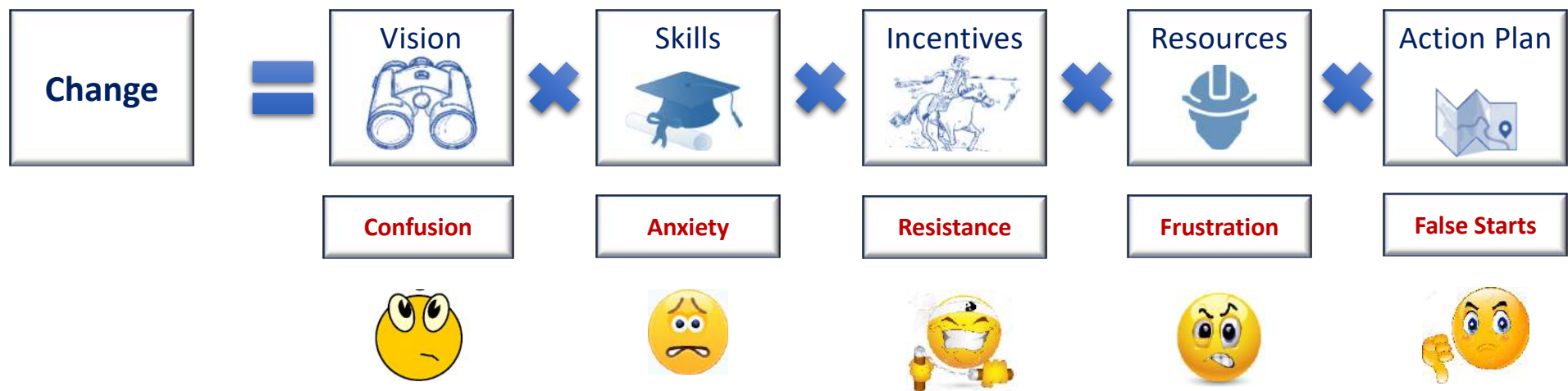
Wat maakt iemand tot een **agent of change**?

Sterke, wervende communicator 	Effectieve netwerker & facilitator 	Zelfreflectie en zelfbeoordeling 	Honger naar levenslang leren 	Multi-disciplinair begrijpen
Burgerzin 	Systeemdenker met concrete oplossingen 	Team-player 	Proactief/ niet reactief 	Gepassioneerd en inspirerend

Bron: <http://d-demaree.blogspot.com/2011/12/agent-of-change.html>

Essentiele bouwstenen voor (lokaal) beleid energietransitie

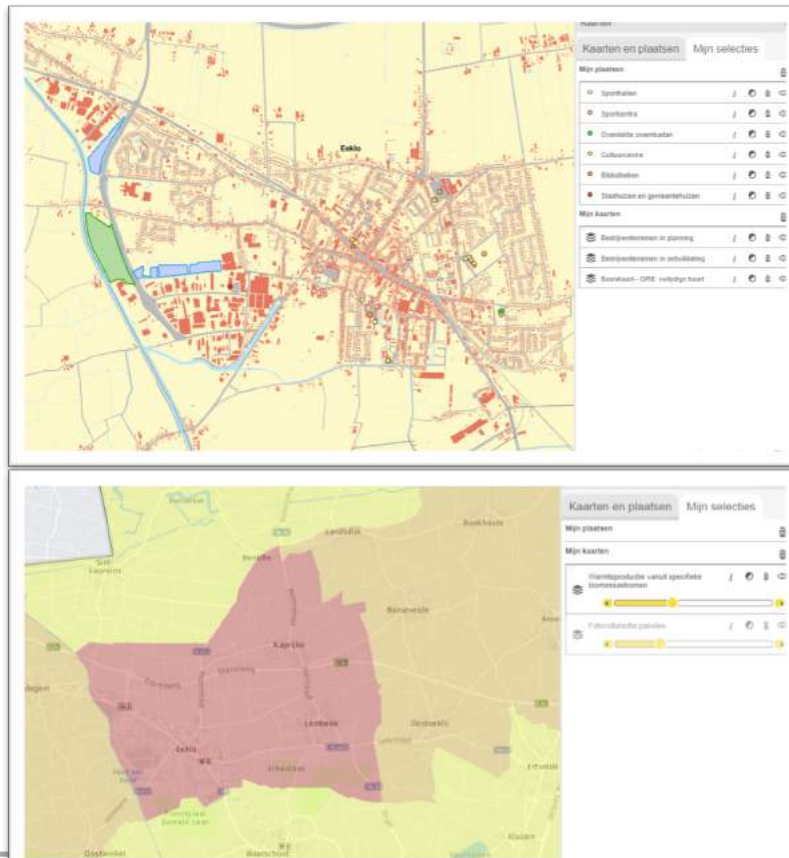
Lessons learned vanuit de Change theory:

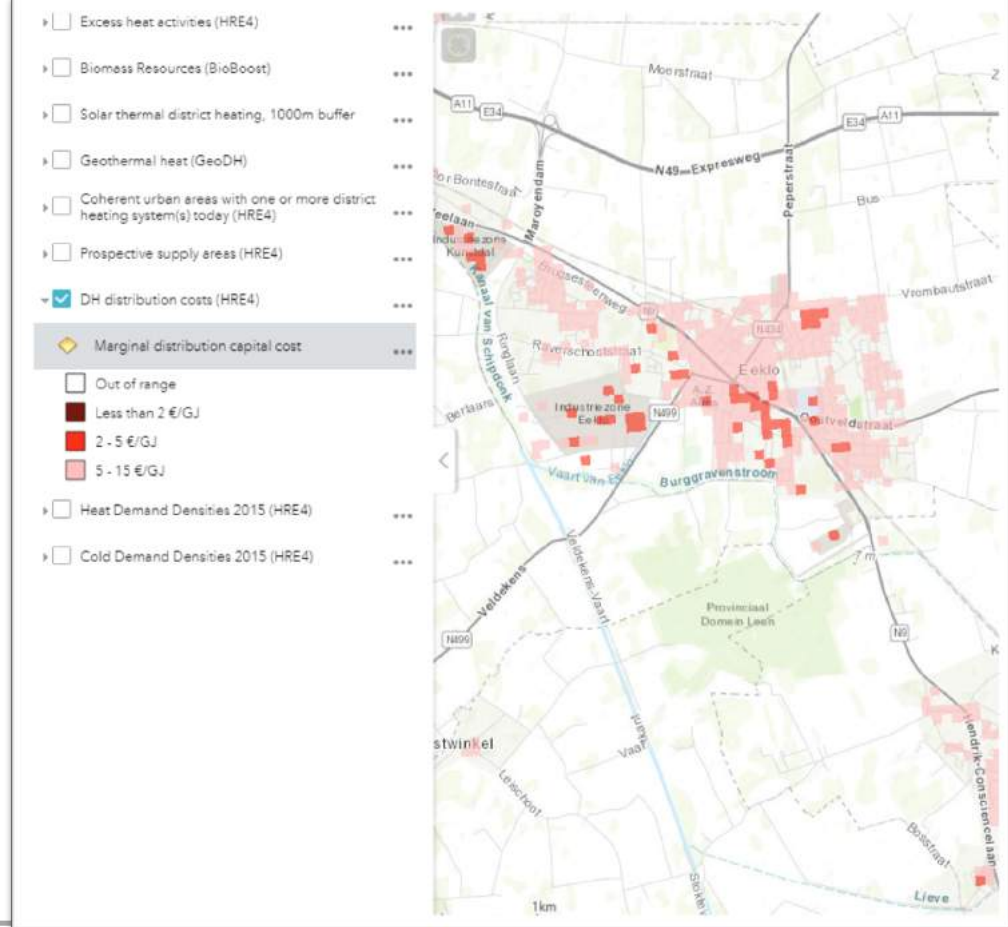
(Managing Complex Change by Dr. Mary Lippit (1987))

Wat is een Strategisch ruimtelijk energieplan?

INPUT (kadastraal, energiebronddata, ...)
warmtezonering)

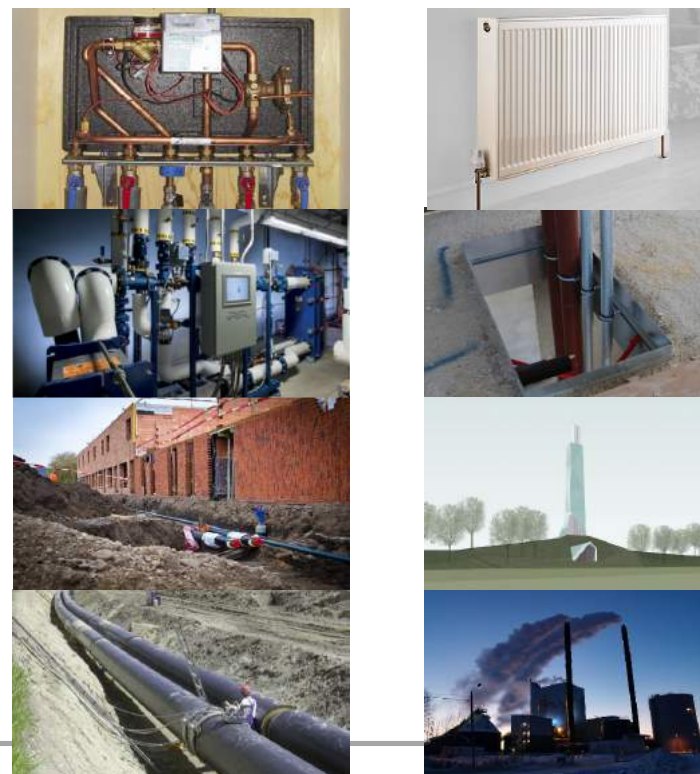
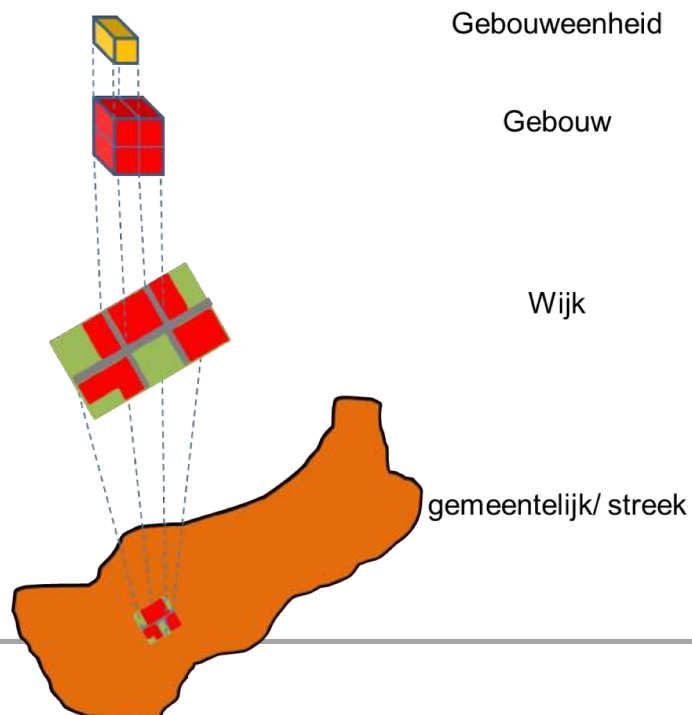

OUTPUT (windzonering, ...)

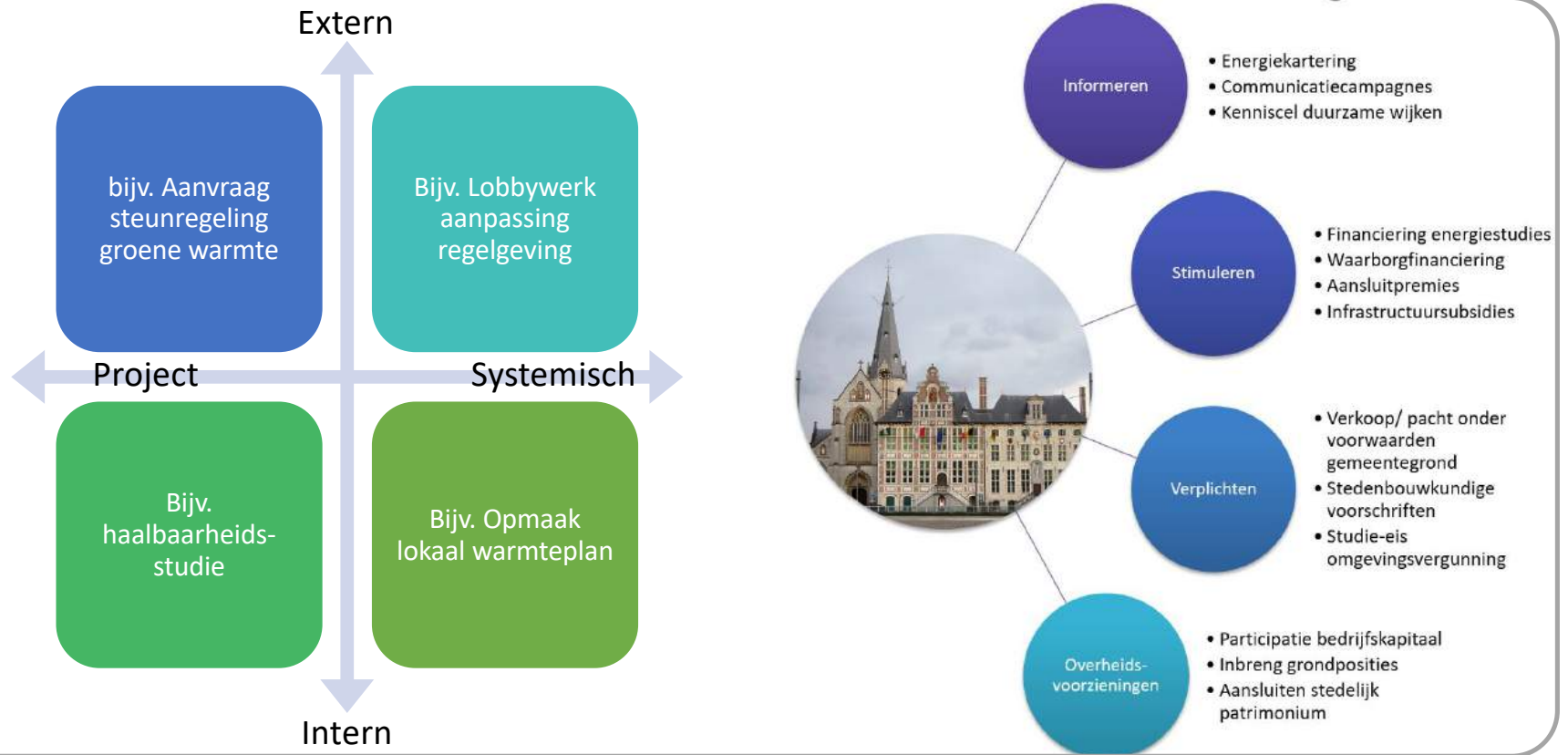

Hoe kan een ruimte faciliterend werken voor duurzame energie?

- Belang van ruimtelijke transactiemomenten benutten!
- Ruimte vrijwaren voor energiesystemen op diverse schaalniveaus
 - voorbeeld warmtenet:

Wat zijn mogelijke lokale beleidsmaatregelen?

Oog voor het proces

Effective engagement

Site notice, press notice, leaflets, talk to neighbours

More information about what is happening, where, why and when

Invite comments, listen and make changes, provide feedback

Forum to agree changes, embrace ideas and suggestions, responsive process

Build lasting, positive relationships

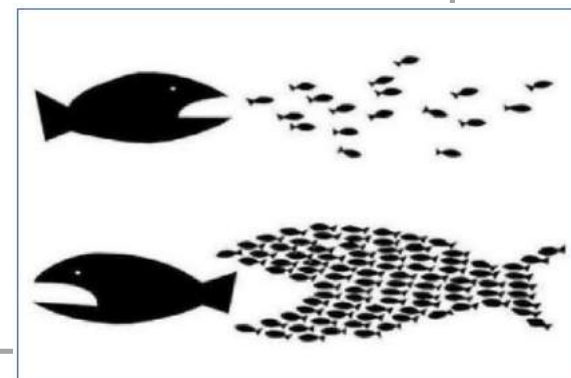
Inspireer je & Werk samen om te groeien

Wie niet sterk is moet slim zijn:

- Lokaal warmtebeleid kost tijd, middelen en vergt specifieke expertise → Hoe ga je hiermee om als (kleine) gemeente/ stad in tijden van besparingen?

Een aantal mogelijkheden:

- Samenwerking met projectpartners (burgers, onderwijs, ondernemers, overheden, verenigingen) → Belang van Open data!
- Intergemeentelijke samenwerking
- Belangenbehartiging
- Sectororganisaties

Resumé: 3 elementen voor een oplossing

Afsluiter

"People don't buy what you do; they buy why you do it. And what you do simply proves what you believe."

SIMON SINEK

AUTHOR & SPEAKER

Contact: wouter.cyx@kelvinsolutions.be

Of

info@kelvinsolutions.be